

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

Maandoverzicht no. 9 - 1969

(Tijdvak 1-9-1969 t/m 30-9-1969)

I N H O U D

No. 973.921	Blz.
<u>I. Communisme Internationaal</u>	
De Brezhnev-doctrine en haar effect	1
<u>II. De activiteiten van de Communistische Partij Nederland</u>	
Organisatorische besluiten van de CPN-leiding	10
Landelijke demonstratie van de CPN op 4 oktober	11
Partijcomité's	12
<u>III. Activiteiten van de communistische Frontorganisaties</u>	
Jubileum "Jeugd"	16
Nederlandse deelneming aan bezoek WFSW-delegatie aan Noord-Vietnam	17
<u>IV. Andere groeperingen</u>	
Bijeenkomst van de "Northern League"	19
"Were Di"	19
"Links Nederland"	20
<u>V. Diversen</u>	
De Palestijnse guerrilla-beweging	22
De Russische emigranten in Nederland	27

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
4 oktober 1969	Viering 50-jarig bestaan CPN.	Amsterdam	Comm.Partij Nederland.
10-12 okt.1969	Int.conf.Eur.Veiligheid.	Wenen	Wereldvredeesraad.
17-19 okt.1969	Int.colloquium over de 2e Wereldoorlog.	?	Instituut Maurice Thorez.
oktober 1969	Int.conf.Eur.Veiligheid.	Rome	Int.Confed.for Disarmament and Peace e.a.
herfst 1969	Vle congres FIR.	?	Fédération Int. des Résistants.
21-22 nov.1969	Anti-NAVO-congres.	Amsterdam	Nederlandse Studenten-Raad in samenwerking met links-socialistische jeugd- en stud. organisaties in West-Europa en met de IUS.

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

De Brezhnev-doctrine en haar effect

Het nieuwe in de "leer der beperkte soevereiniteit"

De militaire interventie van vijf Warschaupactstaten, die in augustus 1968 een abrupt einde maakte aan het liberaliseringsproces in het Tsjechoslowaakse "broederland", is direct door tal van CP-en en ook door het Praagse bewind zelf ondubbelzinnig veroordeeld als een onrechtmatige daad. Toen de Sowjetleiders niet bij machte bleken onmiddellijk een Quisling-regiem op het kussen te krijgen, zagen zij zich genoodzaakt deze daad van agressie achteraf te rechtvaardigen met het ideologisch argument, dat het "de internationalistische plicht van alle communisten" is om in te grijpen "als in enig socialistisch land het socialisme in gevaar is", en wel omdat "het socialistisch gemeenbest" als geheel daardoor bedreigd wordt.

Deze "leer der beperkte soevereiniteit", die door Prawda op 26 september 1968 werd gelanceerd, is door de buitenwacht ontvangen als een nieuwe theorie, die spoedig als "Brezhnev-doctrine" werd geëtiketteerd. De Sowjets zelf evenwel presenteerden hun interventietheorie niet als een novum, maar als een logisch uitvloeisel van het aloude communistische dogma van het proletarisch internationalisme. Formeel hadden zij daarin geen ongelijk. Immers al meteen na de Oktoberrevolutie in 1917 gingen de gedachten van Lenin c.s. uit naar een toekomstig "socialistisch gemeenbest", een politieke, ideologische en territoriale eenheid, waarvan de belangen die der nationale componenten te boven zouden moeten gaan. Wat deze boven-nationale belangen inhielden was uiteraard aan de Sowjet-Unie om uit te maken, zolang zij als enig "socialistisch" land de vanzelfsprekende en onbetwistbare leider was in een hecht en centralistisch georganiseerde communistische wereldbeweging.

Het was echter te voorzien dat dit monopolie op den duur wel aangevochten moest worden, toen na de tweede wereldoorlog nieuwe "socialistische" landen ontstonden en de communistische monoliet uiteenviel na het wegvallen van Stalins persoonlijke gezag. Steeds meer partijen,

die een "eigen weg naar het socialisme" kozen, gingen allengs het Kremlin het recht ontzeggen om het Sowjetmodel voor "de opbouw van het socialisme" normatief te stellen voor alle zusterpartijen, laat staan om bij een eventuele afwijking daarvan krachtdadig te mogen ingrijpen. Voorzover aanwezig hebben zij hiervan nog op de jongste communistische wereldconferentie in juni nadrukkelijk getuigenis afgelegd.*)

Niettemin heeft het befaamde Prawda-artikel van 26 september 1968 nog eens opnieuw de relaties tussen de socialistische landen geformuleerd op een wijze, die geheel aan deze veranderde constellatie voorbijging. De in dit artikel vervatte Brezhnev-doctrine gaf in feite een anachronistische interpretatie van het proletarisch internationalisme, die voorgoed achterhaald leek te zijn en daarom ook als "nieuw" werd ervaren. Temeer omdat de feitelijke ontwikkelingen tot dan toe de Sowjets nooit hadden genoopt tot de preciese definiëring van een dergelijke interventietheorie, zelfs niet ten tijde van de Hongaarse opstand in 1956, toen immers hun militaire tussenkomst werd gewettigd door "de hulproep van de revolutionaire arbeiders- en boerenregering" van Janos Kadar. Pas na het voldongen feit van de bezetting van Tsjechoslowakije moesten zij wel expliciet teruggrijpen naar het altijd al in het proletarisch internationalisme opgesloten motief, dat - met voorbijgaan aan elk "burgerlijk" internationaal recht - alle nationale belangen geheel ondergeschikt maakt aan het hogere belang van de gemeenschappelijke communistische zaak, in concreto aan de machtspolitiek van de Sowjet-Unie. Het nieuwe in de Brezhnev-leer is dus niet de eigenlijke inhoud maar de praktische toepassing ervan op landen, die in de laatste 25 jaar deel zijn gaan uitmaken van het "socialistisch wereldstelsel", maar zich momenteel aan de Sowjethegemonie trachten te onttrekken.

Deze ideologisch aangeklede, maar in de kern zuiver imperialistische argumentatie heeft in eerste aanleg moeten fungeren als rechtvaardiging voor de interventie in Tsjechoslowakije. Zij bergt echter het risico in zich ook in de toekomst door Moskou te worden gebruikt als een gereed voorwendsel om naar believen en ongevraagd met geweld te kunnen ingrijpen in elk "socialistisch" land, dat niet naar Sowjetpijpen danst. Geen wonder dat juist de meest "zelfstandige" CP-en zich het felste hebben verzet tegen de "nieuwe" doctrine, inzonderheid de regerende partijen van die landen, die direct aan het Sowjetblok grenzen. Met name Joegoslavië en China moeten beseffen welke risico's zij lopen. Want terwijl de CPSU sinds jaar en dag gestipuleerd heeft dat

---

*) MO 7/8, 1969

de "socialistische verworvenheden" in deze landen gevaar lopen door het "revisionisme" resp. "dogmatisme en links sectarisch avonturisme", erkent zij tegelijkertijd - met het hoofddocument van de recente internationale conferentie - dat Joegoslavië en China nog steeds een integrerend bestanddeel zijn van het 14 landen omvattende "socialistische wereldstelsel".

Joegoslavië dekt zich tegen Brezhnev-leer

Het bezoek van Sowjetminister van Buitenlandse Zaken Gromyko aan Joegoslavië van 4-6 september was het eerste contact op dergelijk niveau tussen Moskou en Belgrado sinds de bezetting van Tsjechoslowakije. De onderlinge betrekkingen hadden een nieuw dieptepunt bereikt door deze gewelddadige actie, die de Joegoslaven van meet af met grote felheid hebben veroordeeld. Datzelfde hebben zij gedaan ten aanzien van de "leer der beperkte soevereiniteit", waardoor zij zichzelf dusdanig bedreigd voelden, dat zij zich onmiddellijk aangordden voor een mogelijke massale guerrilla-oorlog. In deze conflictsituatie viel evenwel reeds vorig jaar november de neiging te bespeuren tot een voorzichtige toenadering, die blijkbaar door beide landen gewenst werd - door de Sowjet-Unie, omdat het kennelijk rust wenst aan de westgrenzen en de Zuidslaven weer graag zou willen terugvoeren in het socialistisch blok; door Joegoslavië, omdat het zich politiek noch economisch de weelde kan veroorloven zich geheel te distanciëren van het grote "socialistische vaderland". Deze neiging trad onder meer aan de dag in de matiging van de onderlinge perspolemieken. Het bezoek van Gromyko was de voorlopige bekroning van de toenaderingspogingen.

Aan zijn komst gingen twee voorvallen vooraf, die hun effect mogelijk niet hebben gemist. Op 29 augustus hield Tito in Zadar een ongewoon orthodoxe rede, waarin hij zich uiterst fel keerde tegen de nog steeds actieve "anti-socialistische en op het Westen georiënteerde klassevijanden" in zijn land en rondit opriep tot een "energieke zuivering in de partij", speciaal onder leidinggevende functionarissen. Het is moeilijk af te wegen in hoeverre de president met deze filippica bij Moskou in het gevlei trachtte te komen of een overtuigend halt wilde toeroepen aan al te "liberale" tendenzen, die zich vooral in de hoogst geïndustrialiseerde deelstaten manifesteren (met name in Slovenië, dat nog in augustus ostentatief tegen het federale gezag revolteerde in verband met de besteding van fondsen voor wegenaanleg). In

elk geval opteerde Moskou voor de eerste interpretatie, gelet op de grote aandacht die Prawda aan Tito's uitlatingen besteedde. Een tweede opmerkelijk voorval was de inbeslagname van het op 30 augustus verschenen nummer van het Servische literaire tijdschrift Knizewne Nowini, waarin de bezetting van Tsjechoslowakije buitengewoon scherp werd geheld. De Justitie in Belgrado vond het artikel "schadelijk voor de internationale vriendschappelijke betrekkingen", welk oordeel met klaarblijkelijke instemming door Prawda werd overgenomen. Maar terwijl Belgrado zich aldus formeel van deze anti-Sowjetpolemie had gedistancieerd, behoefde inmiddels door de rond het omstreden artikel opgeroepen publiciteit niemand in het ongewisse te verkeren over de in Joegoslavië levende gevoelens jegens Moskou.

Wat nu de besprekingen met Gromyko betreft, deze zijn naar het zich laat aanzien niet onbevredigend voor de Joegoslaven verlopen. Terwijl Gromyko in zijn toespraken steeds schermde met ideologische argumenten als "trouw aan het proletarisch internationalisme" en "eenheid der socialistische broederlanden", bleef zijn Joegoslavische ambtgenoot Tepavac herinneren aan "het respect voor elkaars soevereiniteit, onafhankelijkheid en gelijkheid" om vervolgens zakelijk de aandacht te vragen voor de uitbreiding van handel en economische samenwerking. Hoewel van concrete resultaten nauwelijks iets bekend is geworden, laat zich toch wel een Joegoslavisch succesje aflezen uit het slotcommuniqué, waarin vastgesteld wordt dat de Belgradose Verklaring van 1955 "een blijvend principe" is in de relaties tussen beide landen. Bedoelde Verklaring, die aan het eind van Chroestsjows verzoeningsreis naar Joegoslavië in 1955 werd opgesteld, behelsde onder meer de belofte van wederzijdse non-interventie, "aangezien vraagstukken van binnenlandse orde, van verschillende sociale systemen en vormen van socialistische ontwikkeling een aangelegenheid zijn van de landen zelf". Hoe betrekkelijk zulk een garantie tegen de Brezhnev-doctrine evenwel is, heeft de machtspolitiek van het Kremlin van de afgelopen 20 jaar al meer dan eens uitgewezen.

Het valt te verwachten dat Tito voorzichtig op zijn "eigen socialistische weg" zal blijven voortgaan, maar zich intussen zal hoeden voor elke onnodige provocatie van Moskou. Deze tactiek werd bevestigd tijdens het overleg dat de Joegoslavische president op 20 september aan de Donau-oevers had met zijn collega Ceausescu van Roemenië, nog een "socialistisch" land dat zich juist als Warschaupact- en Comecon-partner door zijn autonome opstelling de dreiging van de Brezhnev-leer op de hals heeft gehaald. Beide communistenleiders onderstreepten

dat hun nauwe samenwerking niet mocht worden uitgelegd als een samenwerking tegen de Sowjet-Unie, integendeel, dat zij allebei positief wensen in te gaan op de Sowjetrussische verzoeningspolitiek. Tegelijk lieten ze echter niet na indirect de "leer van de beperkte soevereiniteit" af te wijzen door te spreken over het "veiligstellen van een vrije en socialistische opbouw in beide landen" en over hun verlangen naar "samenwerking met alle landen op basis van onafhankelijkheid, soevereiniteit, gelijkheid en niet-inmenging in binnenlandse aangelegenheden".

China onder schot van de Brezhnev-leer

Op 16 september schreef de Moskouse correspondent van de London Evening News:

"Sommige kringen in Oost-Europa vragen zich af waarom de doctrine, die vorig jaar de Sowjet-Unie het recht verschafte in Tsjechoslowakije in te grijpen, ook niet zou worden toegepast op China. De gebeurtenissen van verleden jaar hebben bevestigd dat de Sowjet-Unie vasthoudt aan de leer, die de socialistische landen machtigt in elkaars zaken te interveniëren als hun eigen socialistische belangen of die van anderen bedreigd worden. Het feit dat China vele malen groter is dan Tsjechoslowakije en actieve tegenstand zou kunnen bieden is geen reden om de doctrine niet toe te passen."

Het curieuze van dit artikel was dat de auteur ervan, een Sowjetburger is die met speciale toestemming van Moskou aan het Londense avondblad meewerkt en die herhaaldelijk belangrijke opdrachten heeft uitgevoerd voor het KGB, de Sowjetrussische veiligheidsdienst.*) Men mag dus aannemen dat het Kremlin een bijzondere bedoeling had met dit alarmerende bericht, dat een maand van groeiende spanning tussen Peking en Moskou afsloot.

De jongste verscherping van het Sino-Sowjetgeschil zette in op 13 augustus, toen China voor het eerst sinds maart van dit jaar met veel ophef melding maakte van grootscheepse grensschendingen door Sowjettroepen, waarbij tientallen slachtoffers zouden zijn gevallen. Radio Peking beschuldigde Moskou ervan "samen met de Amerikaanse imperialisten" oorlogsplannen tegen China te beramen. Weliswaar betoogden de Sowjets - onder meer in een protest-nota - dat de Chinezen de aanval waren begonnen en dat zijzelf slechts "de heilige grenzen" van de Sow-

---

*) Pikant detail: in het afgelopen jaar heeft als eerste Sowjetburger in 19 jaar contact gehad met de hoogste leiders van Nationalistisch China op het eiland Formosa, die hun vijandschap tegen MAO gemeen hebben met de Sowjets.

jet-Unie verdedigden, maar tegelijkertijd bereikten het Westen van verschillende kanten berichten, dat althans de "havikken" in het Kremlin wel degelijk een verrassingsoorlog overwogen met het doel de Chinese atoomcentra en industriegebieden uit te schakelen en mogelijk zelfs Peking te bezetten. Sowjetmaarschalcken zouden het CPSU-Politburo plannen voor een dergelijke "preventieve actie" hebben voorgelegd met het advies deze binnen afzienbare tijd uit te voeren - vóórdat China (volgens de verwachtingen in 1970) over raketten met atoomkoppen zal beschikken. Eind augustus werden in Washington rapporten bestudeerd, afkomstig uit communistische bronnen "van variërende betrouwbaarheid", volgens welke de Sowjets tijdens de wereldconferentie begin juni en later ook nog in brieven communistische leiders in Oost en West hebben getracht te overtuigen van de ernst van de situatie en hen hebben gepolst inzake een aanval met conventionele wapens op Chinese nucleaire installaties - een stap waartoe Moskou wel eens "gedwongen" zou kunnen worden door de "Chinese provocaties". Een ongesigneerd Prawda-artikel van 28 augustus zinspeelde zelfs op een kernoorlog, "die geen enkel continent onaangetast zou laten, nu de wapenarsenalen van de Maoïsten zich met steeds nieuwere wapens vullen". Prawda meende dat "de ongerustheid van vele naties en staten gerechtvaardigd wordt" door China's "expansionistische neigingen", haar "oorlogspsychose en anti-Sowjet-hysterie". Inmiddels kwamen uit de Sowjet-Unie berichten over oorlogstoebereidselen aan de Zuidoostelijke grenzen en over indoctrinatiebijeenkomsten in de Moskouse stadsparken om de bevolking voor te bereiden op een mogelijke nucleaire oorlog met de Chinese Volksrepubliek. Ook uit China werden door vluchtelingen en ooggetuigen oorlogsvorbereidingen gemeld zoals massale troepenverplaatsingen naar de grensgebieden en de overbrenging van de atoomindustrie uit de aan de Sowjet-Unie grenzende provincie Sinkiang naar andere delen van het land. De Chinese voedselvoorraden zouden worden aangevuld en de militia en andere paramilitaire eenheden zouden extra training krijgen. Chinese zenders riepen de bevolking op tot eenheid "ter voorbereiding van een oorlog tegen onze hoofdvijanden", de Sowjet-Unie en de Verenigde Staten - van wie echter de "Sowjet-revisionisten" er werden uitgelicht als "de vijand die ons het meest bedreigt".

Er kwam een onverwachtse wending in de loop der gebeurtenissen door de dood van de Noordvietnamese leider Ho Chi Minh op 4 september. Nog op de dag van overlijden arriveerde in Hanoi een Chinese delegatie

onder leiding van premier TSJOE En-lai, om echter nog dezelfde avond terug te keren - naar aangenomen werd in verband met de aankomst van een Sowjetdelegatie onder aanvoering van premier Kosygin. Ter bijwoning van de begrafenis kwam op 8 september opnieuw een Chinese afvaardiging aan, nu onder leiding van vice-premier _____, maar die wilde voorzover bekend al evenmin contact met Kosygin c.s. Volgens Japanse bronnen zou echter door de Noordvietnamese leiders een Sowjetvoorstel aan de Chinezen zijn voorgelegd om zo spoedig mogelijk in onderhandeling te treden - geheel in de geest van Ho's testament, dat hartstochtelijk oproept tot eenheid tussen de broederpartijen. Oosteuropese bronnen stellen dat ten gunste van een Sino-Sowjetontmoeting is bemiddeld door de Roemeense premier Maurer, die op doorreis naar Noord-Vietnam op 8 september in Peking een onderhoud had met TSOE En-lai. Aanvankelijk zouden de Chinezen de boot hebben afgehouden, en pas toen de Sowjetpremier na de begrafenisplechtigheden al weer onderweg was naar Moskou zou hij het Chinese fiat hebben gekregen. Zodoende kon Kosygin op zijn thuisreis - zij het met een grote omweg - alsnog Peking aandoen om daar op 11 september voor het eerst sinds 4½ jaar een gesprek van enkele uren te hebben met zijn Chinese collega. Het was de "journalist"

_____, die het eerst dit opzienbarende nieuws wereldkundig maakte. Korte tijd later bevestigde Tass het bericht, eraan toevoegend dat het gesprek tussen Kosygin en TSJOE "openhartig en nuttig" was geweest. Het Chinese persbureau, dat nog zes uur wachtte met de bekendmaking, liet elke kwalificatie achterwege. Officieel is verder niets meegedeeld over het onderhoud. Maar op 25 september heeft de Amerikaanse communistenleider _____, die op terugweg uit Noord-Vietnam in Moskou een ontmoeting had met Brezhnev, tegenover New York Times onthuld dat Kosygin aan TSJOE een driedelig voorstel heeft voorgelegd om de spanning tussen hun landen te verminderen. De drie punten zouden omvatten: spoedige onderhandelingen over de grensproblemen op het niveau van onderministers, terugkeer van de wederzijdse ambassadeurs in Moskou en Peking en overleg over de hervatting van de economische betrekkingen. Volgens andere bronnen zou Kosygin zijn voorstel hebben gedaan in de vorm van een ultimatum met de strekking dat een atoomoorlog het enige alternatief is.

Tot op dit moment is het niet bekend hoe Peking op deze "laatste waarschuwing" heeft gereageerd. Terwijl de Sowjetpers na Kosygin's bezoek haar aanvallen op Peking twaalf dagen lang vrijwel heeft gestaakt, zijn de Chinese massamedia onverminderd doorgegaan met hun anti-Sowjet-

agitatie. Een juiste beoordeling wordt bemoeilijkt door de ondoorzichtige situatie in China zelf, nog verder gecompliceerd door allerlei verwarringwekkende geruchten, die bijna onveranderlijk van Sowjet-russische origine blijken te zijn. Zo schreef het Amerikaanse weekblad Time op 21 september uit Moskou te hebben vernomen dat MAO op 2 september door een ernstige hersenbloeding voorlopig was uitgeschakeld. Er werd verband gelegd met TSJOE's overhaaste vertrek uit Hanoi naar Peking, waar hij met MAO's kroonprins en Politburolid

een voorlopig triumviraat zou hebben gevormd. Andere geruchten wilden dat MAO leed aan de ziekte van Parkinson, die de patiënt steeds langere perioden buiten gevecht pleegt te stellen. Het is inderdaad opgevallen dat MAO zich tussen 19 mei en 1 oktober niet meer in het openbaar heeft vertoond, evenmin echter als zijn naaste medewerkers in de "culturele revolutie", zijn vrouw TSJANG Tsjing en vice-president

. Juist met het oog op deze laatste omstandigheid concludeerden sommige waarnemers dat MAO's ziekte van politieke aard was, daarmee doelend op een machtsstrijd tussen de extreme MAO-fractie en de meer gematigde vleugel van regeringsleider TSJOE, die voor alles het door de culturele revolutie geteisterde land weer bestuurbaar wil maken. Vanuit deze gezichtshoek is het niet onwaarschijnlijk dat Moskou opzettelijk alarmerende geruchten de wereld heeft ingestuurd om invloed uit te oefenen op de krachtsverhoudingen in Peking. In elk geval is het verhaal over MAO's ziekte - reeds onmiddellijk door officiële Chinese zegslieden afgedaan als een "typische bourgeois-leugen" - op 1 oktober gelogenstraf door de feiten. Want op deze 20e verjaardag van de Chinese Volksrepubliek was de 75-jarige partijvoorzitter persoonlijk aanwezig - en volgens Westerse diplomaten in goede gezondheid! - om samen met o.a. en TSJOE En-lai de massale parade op het Plein van de Hemelse Vrede in Peking gade te slaan.

Niettemin bestaan er ook overigens wel aanwijzingen voor een machts crisis in China. Reeds de aanhoudende perscampagne tegen de "revisionistische" fractie van voormalig president duidt erop dat de anti-MAO oppositie nog allerminst verslagen is. Een verzwakking van MAO's positie kon ook worden afgeleid uit het feit dat zijn naam slechts sporadisch voorkomt in het dertigtal officiële leuzen, dat op 18 september werd gepubliceerd ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van de Chinese Volksrepubliek. Even opmerkelijk was begin september het weglaten door Radio Peking van de rituele MAO-citaten, waarmee anders

de uitzendingen werden geopend. Een week later werden ze weer even abrupt in de programma's opgenomen. En dat Kosygins bezoek aan Peking kon doorgaan, was op zichzelf al een blijk van een ingrijpende Chinese koerswijziging als men bedenkt dat   nog op het 9e partijcongres in april een dergelijk contact volstrekt onmogelijk had genoemd. Nu zou het bepaald onjuist zijn te verwachten dat de "gematigden", mochten ze al de overhand krijgen, direct zullen aansturen op een volledige verzoening met de "Sowjet-revisionisten", zelfs al zouden zij dat in hun hart het meest opportuun vinden. Want juist een dergelijke houding zou de MAO-groep een machtig wapen tegen hun opponenten in handen spelen.

Omdat het alle schijn ervan heeft dat de Sowjets door desinformatie de situatie in Peking in hun eigen voordeel trachten te beïnvloeden, bestaat er aanleiding om te veronderstellen dat Moskou ook de recente oorlogsgeruchten in omloop heeft gebracht teneinde in China een psychologisch gunstige sfeer te scheppen voor Kosygins "laatste waarschuwing". Mogelijk is dan het verontrustende artikel van van 16 september, waarin met de Brezhnev-doctrine wordt gedreigd, vooral bedoeld om het Sowjet-ultimatum nog meer kracht bij te zetten. Want duidelijk probeert   in te spelen op de interne verdeeldheid in Peking als hij schrijft:

"Het opduiken in China van clandestiene radiozenders, die kritiek leveren op MAO is een aanwijzing voor de mate van aaneensluiting van de anti-MAO krachten in het land. Het is goed mogelijk dat deze krachten een leider voortbrengen, die andere socialistische landen om broederlijke hulp zal vragen." "Niemand in Moskou twijfelt er ook maar in het minst aan dat de nucleaire Sowjetwapens gericht staan op China's atoomcentra. Maar of de Sowjet-Unie al dan niet een aanval zal ondernemen op China's nucleaire centrum Lop Nor, is een kwestie van strategie, zodat de wereld dit pas achteraf te weten zal komen".....

H O O F D S T U K   I I

DE ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ NEDERLAND

Organisatorische besluiten van de CPN-leiding.

Tijdens de vergadering van het partijbestuur van de CPN dd. 13 en 14 september j.l. werd besloten om het 23e congres van de partij te houden op 6, 7 en 8 februari 1970 te Amsterdam.

Voorts werden de partijbestuursleden J.Wolff en in het dagelijks bestuur opgenomen, terwijl daaruit werd verwijderd, aangezien hij zijn taken niet vervuld heeft naar genoegen van de partijleiding. De rol van deze voormalige districtssecretaris van het CPN-district Noord-Brabant, die sinds 1966 enkele van de hoogste partijfuncties heeft bekleed in het landelijk secretariaat van de CPN, lijkt nu wel te zijn uitgespeeld.

J.Wolff, (46 j.) de hoofdredacteur van het kaderblad "Politiek en Cultuur", een broer van het Tweede Kamerlid J.F.Wolff, heeft al eerder zitting gehad in het dagelijks bestuur van de CPN, n.l. van 1961 tot 1968. Hij treedt op als algemeen penningmeester van de partij, houdt zich voorts bezig met theoretische vraagstukken en kan beschouwd worden als een van de meest intelligente bestuurders van zijn partij.

was tot voor kort districtssecretaris van het CPN-district Zaanstreek. Hij ontving in 1963 een opleiding aan de Hogere Partijschool te Moskou. Het dagelijks bestuur van de CPN is nu als volgt samengesteld:

H.Hoekstra, voorzitter

R.Walraven, organisatie-secretaris

, administratief secretaris en toezicht op de propaganda

J.F.Wolff, hoofdredacteur van "De Waarheid"

, verantwoordelijk voor het bedrijfswerk

M.Bakker, voorzitter van de CPN-fractie in de Tweede Kamer

, belast met de instructie aan CPN-gemeenteraadsleden

J.Wolff, algemeen penningmeester en hoofdredacteur van "Politiek en Cultuur"

, plv. hoofdredacteur van "De Waarheid".

Buitenlandse contacten van de CPN

Gedurende de maand september heeft de CPN-leiding contact opgenomen met twee buitenlandse communistische partijen.

Namens het dagelijks bestuur van de CPN bezocht op 7 september j.l. te Parijs het jaarlijkse feest van "l'Humanité", het dagblad van de Franse communistische partij. Verder vond op 20 september j.l. een bespreking plaats tussen enkele leden van het dagelijks bestuur van de CPN en een lid van het presidium van de Duitse communistische partij, dat op uitnodiging van de CPN naar Nederland was gekomen. Volgens "De Waarheid" had de bespreking plaats "in het kader van de regelmatige contacten tussen beide partijen, waartoe tijdens het jongste DKP-congres in Essen door de CPN en de DKP afspraken werden gemaakt". Omtrent de inhoud van het besprokene werd bekend gemaakt, dat deze stond "in het teken van een uitwisseling van ervaringen en inzichten met betrekking tot actuele vraagstukken".

Landelijke demonstratie van de CPN op 4 oktober

Mede als afsluiting van de viering van haar 50-jarig bestaan, houdt de CPN op 4 oktober een grote manifestatie in Amsterdam. Met de voorbereiding en uitvoering daarvan is een landelijk actiecomité (47 leden) belast, met als centrale figuur de administratief-secretaris van de CPN,

Deze manifestatie komt in de plaats van het sinds 1945 gehouden Waarheid Zomerfeest, later Waarheid Festival genoemd. Dit jaarlijkse treffen van de communisten uit het gehele land, waar een der partijleiders een politieke rede hield en daarbij de doelstellingen voor de komende periode bekend maakte, was echter toch voornamelijk gericht op ontspanning.

De laatste jaren is men zich in de CPN steeds meer gaan bezinnen op het karakter van het Waarheid Festival en uiteindelijk tot de conclusie gekomen, dat dit - zoals men het zelf noemt - "kermisachtige" gebeuren vervangen diende te worden door een bijeenkomst, waarin minder aandacht aan ontspanning en meer aandacht aan politieke problemen wordt besteed.

Het hoogtepunt van de 4 oktober manifestatie - beginnend om half elf met een non-stop programma met bekende radio- en TV arties-

ten in de RAI - wordt dan ook gevormd door de om 14.00 uur startende "massale" optocht van de deelnemers naar het centrum van Amsterdam (Beursplein) en de rede die de voorzitter van de CPN, het Tweede Kamerlid H. Hoekstra, daar afsteekt. Het oorspronkelijke plan om de slotmeeting op de Dam te houden, heeft men moeten laten varen omdat daarvoor geen vergunning werd verkregen.

De voornaamste leuzen bij deze manifestatie zullen zijn:
WEG MET DE REGERING DE JONG en VOOR EENHEID VAN ALLE LINKSE KRACHTEN.

De manifestatie heeft duidelijk het karakter van een "Rode Dinsdag" bijeenkomst. Tot voor enige jaren placht de CPN op de avond van Prinsjesdag grote demonstratieve bijeenkomsten te organiseren, waar de "werkende bevolking" een antwoord werd gegeven op de miljoenennota van die dag.

Hoewel er in CPN-kringen hier en daar aanvankelijk enige terughoudendheid was te bespeuren om het jaarlijkse uitstapje naar Amsterdam gedeeltelijk te besteden aan het deelnemen aan een "betoging", schijnt deze tegenzin van lieverlede minder sterk te zijn geworden. De leiding verwacht dat ongeveer 10.000 personen aan de optocht zullen deelnemen.

PARTIJCOMITE'S

Bedrijfsactie-comité's

Tijdens de moeilijkheden rond de Verenigde Blikfabrieken te Krommenie viel de activiteit van de CPN-districtsbestuurder

op. Ook de dagelijkse leiding van de CPN onderkende de inzet van deze activist en beloofde hem door hem de leiding van het bedrijfsbureau van de partij toe te vertrouwen en hem op te nemen in de dagelijkse leiding, met als speciale taak het landelijke bedrijfswerk te stimuleren.

Op bijeenkomsten met partijkaders en verantwoordelijken voor het bedrijfswerk stelde vast, dat bij de "Verblifa" onjuist gehandeld was door met de Ondernemingsraad "in zee te gaan". Eigen initiatieven waren noodzakelijk geweest en hadden tot meer politieke winst kunnen leiden. In het kader van de "strijd tegen de monopolie-regering De Jong-Roolvink" achtte het oprichten van actiecomité's in de bedrijven noodzakelijk. In deze bedrijfsactie-

comité's moeten naast CPN-leden ook socialistische, katholieke en "andere niet-communistische" arbeiders hun plaats vinden. De bedrijfsactiecomité's, die dus naast de ondernemingsraden moeten worden opgericht, dienen wel ten nauwste daarmede samen te werken en deze te stimuleren, o.m. door het voorleggen van looneisen. Geijverd dient te worden voor eisen per bedrijf, opdat de economisch zwakke bedrijven niet gedwongen worden dezelfde loonsverhogingen toe te passen als financieel sterker staande ondernemingen. Faillissement of inkrimping van werkgelegenheid moet voorkomen worden, maar van de gestelde eisen mag niet afgeweken worden.

"Geen onderhandelingen!" gaf als parool.

Naast deze bedrijfsactiecomité's moeten er bedrijfsgroepen komen, samengesteld uit goed-geinformeerde CPN-leden, welke de partij tijdig op de hoogte stellen "als er iets dreigt mis te gaan op het bedrijf". De bedrijfsgroepen hebben tot taak de stemming in de bedrijven voortdurend te peilen en de oprichting van bedrijfsactiecomité's te stimuleren.

Het landelijke bedrijfswerk wordt gecoördineerd door het CPN-bedrijfsbureau, dat in de plaats is gekomen van de "Commissie voor het bedrijfs- en vakbondswerk", welke door haar samenstelling niet slagvaardig kon werken. Het bedrijfsbureau bestaat uit: het Groningse Statenlid F.MEIS (verantwoordelijk voor de noordelijke provincies) en (overig Nederland).

In de strokarton-industrie in Oost-Groningen, waar reeds lang ontevredenheid bestaat onder de arbeiders, vond het bedrijfsbureau het terrein om haar kracht te beproeven..

Het nagenoeg inactieve "actiecomité voor de strokartonindustrie" werd nieuw leven ingeblazen; dit comité werd aangeduid als hoofd-actiecomité en bij enkele bedrijven werden kleine actiecomité's ingesteld. Op 22 september kwam het bij de "Union" te Oude Pekela tot een volledige werkstaking, welke bedoeld was als "waarschuwingsstaking". Uiteraard verklaarden vertegenwoordigers van de erkende vakbonden deze staking, waarin zij tevoren niet gekend waren, tot "wilde staking", zij achtten deze in strijd met de waarde van de CAO als overeenkomst. Wel waren ook zij van mening, dat de lonen voor een flinke verbetering vatbaar zijn, maar dit zal ter sprake moeten komen bij de onderhandelingen, welke in december a.s. moeten plaatsvinden. Deze verklaringen zetten kwaad bloed bij de werknemers en

en gaven "De Waarheid" en het actiecomité volop gelegenheid tot agitatie. Een oproep om op 29 september j.l. in alle strokarton-bedrijven het werk neer te leggen, werd opgevolgd in tien bedrijven, omvattend 60% van de 3.000 werknemers.

Het communistische dagblad schreef hierover op 29 september j.l.:

"Vrijwel de gehele strokarton in Oost-Groningen staakt. ....De staking van vandaag is na de waarschuwing van de 24-uursstaking bij Union vorige week maandag het krachtige antwoord van de arbeiders in de strokarton op de halsstarrige houding van de ondernemers .... De mogelijkheden om de ondernemers in de strokarton-industrie te dwingen de arbeiderseisen in te willigen zijn echter zeer groot".

Op 30 september schreef de "De Waarheid":

"Het is ronde taal, die meer dan tweeduizend Groningers gisteren gesproken hebben.

Het werk in praktisch de gehele strokarton-industrie lag plat: haksel- en lijmmachines, pulpmolens en produktiebanen stonden er vierentwintig uur bewegingsloos bij. Dit sociale stilleven liet iedereen zien hoe het met de macht van de werkers gesteld is. Zonder hen géén produktie, géén handel en géén winst".

Over de verklaringen van de vakbondsbestuurders concludeert men in

"De Waarheid": "Het heeft verontwaardiging onder de stakers gewekt, dat landelijke ABC (NVV)-bestuurders de grote staking een "ondermijnende actie" genoemd hebben en bij voorbaat hun leden opwekten daaraan niet deel te nemen".

Opmerkelijk in dit stukje is de aanduiding "landelijke ABC (NVV)-bestuurders". "De Waarheid" beoogde daarmee waarschijnlijk hetzelfde te zeggen als F.Meis, die in een vergadering met het hoofd-actiecomité op 20 september verklaarde, dat plaatselijke ABC-functionarissen hem hadden verzocht een actie te beginnen, omdat de erkende bonden dit niet konden aanpakken zonder hun "gezicht te verliezen als gesprekspartners bij de werkgevers".

Over de door de CPN gepropageerde "Eenheid van alle linkse krachten" geeft het communistische dagblad deze visie:

"Echte eenheid is aan de orde als, zoals nu in de strokarton, socialisten en communisten, gelovigen en buitenkerkelijken, georganiseerden en ongeorganiseerden schouder aan schouder gaan staan en de strijd aanbinden voor duidelijke en noodzakelijke eisen.

Voor degenen, die een dergelijke ontwikkeling willen tegengaan en die denken door middel van loonwetten de strijd voor hoger loon te kunnen bedwingen, is de staking in de strokarton een teken aan de wand!"

Vermeldenswaard in dit verband is nog de reactie van F.Meis op een

vraag van een verslaggever naar zijn beroep. Het antwoord van Meis was: "Ik ben handelsreiziger in revoluties".

Voorlopig comité tegen de wettelijke regeling van de werkstaking.

Op 6 september j.l. vond een vergadering plaats van het "Voorlopig comité tegen de wettelijke regeling van de werkstaking". In dit comité hebben, behalve de beide leden van het CPN-bedrijfsbureau, ook zitting: het communistische Noordhollandse Statenlid Mr. (rechtskundig adviseur), de politiek instructeur van het CPN-district Amsterdam (secretaris-penningmeester van dit comité), vertegenwoordigers van CPN-bedrijfsgroepen in haven- en metaalbedrijven en bouwvak, enige ANJV-ers en enkele leden van studentenorganisaties uit Amsterdam, Nijmegen, Tilburg en Rotterdam. Van dit comité maken verder deel uit enkele leden van NVV-bonden, terwijl sympathie-betuigingen zouden zijn ontvangen van enige Amsterdamse leden van PPR en PvdA. De initiatiefnemers hadden strikte opdracht van de CPN-leiding ontvangen een "breed comité" te formeren, dat geen al te duidelijk CPN-stempel zou dragen. Deze opdracht kon, zoals op 6 september j.l. bleek, slechts ten dele worden vervuld. Tijdens deze vergadering werd besloten een petitionnementsactie op de bedrijven te organiseren, waarin men zich zou kunnen uitspreken tegen een wettelijke regeling van de werkstaking.

H O O F D S T U K III

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Jubileum "Jeugd"

Ter herdenking van het feit, dat 25 jaar geleden, in september 1944, enkele jongeren uit de kring van de illegale Waarheid een eerste nummer uitgaven van een speciaal blad voor jongeren, is het blad "Jeugd", verenigingsorgaan van het Algemeen Nederlands Jeugdverbond*), in september 1969 uitgekomen met een extra dik jubileumnummer van 16 pagina's.

Voorzitter geeft hierin een uiteenzetting over de doelstellingen van het ANJV en over de positie, welke het verbond - naar het inzicht van de communistische jongeren - inneemt in de Nederlandse samenleving. Lezenswaard is vooral hetgeen ten aanzien van het laatste punt naar voren brengt. In de eerste plaats omdat opnieuw wordt gehamerd op de "voorhoede"-positie, die het ANJV - net als de CPN - voor zichzelf opeist; in de tweede plaats omdat in het kort wordt samengevat waarmee het ANJV zich anno 1969 vooral bezighoudt:

"(.....) Het opkomen voor en verdedigen van de belangen van de jeugd is de voornaamste doelstelling van het ANJV. Hierin moet de jonge communisten de spits afbijten.

(.....) Ons verbond, dat zich voornamelijk oriënteert op de werkende jeugd, heeft altijd geijverd voor een eenheid van de jeugd.

(.....) Het ANJV en ook de CPN staan achter alle lagen die strijd voeren tegen de rechtse klik in ons land, voor verbetering van hun positie. Dat was en is ook zo met de strijd van de studenten voor democratisering en medebeslissingsrecht, terwijl deze actie heeft aangetoond dat eenheid van alle linkse krachten, communisten, socialisten, pacifisten en progressieve gelovigen macht maakt."

Onmiddellijk hierop volgt dan overigens een waarschuwend woord over "opportunistische en anarchistische groepjes als b.v. de SJ".

---

*) Het ANJV wordt geacht te zijn opgericht op 15 juni 1945. Van dat tijdstip tot november 1949 werd het verenigingsorgaan uitgegeven onder de titel "Een". Daarna pas viel men terug op de tijdens de bezetting gebruikte naam van "Jeugd".

Interview met Marcus Bakker

In het jubileumnummer van "Jeugd" is tevens opgenomen een interview met de heer Marcus Bakker, lid voor de CPN van de Tweede Kamer.

Interessant is daarin vooral het antwoord van de heer Bakker op de vraag: "Wat is volgens jou het nut van deelnemen aan verkiezingen en aan bestuurlijke lichamen voor linkse partijen, mede gezien in het licht van de buiten-parlementaire oppositie, waarover tegenwoordig veel wordt gesproken?"

Het antwoord van de communistische afgevaardigde volgt hier in extenso:

"De voornaamste oppositie is altijd de buiten-parlementaire, is de democratische en klassenstrijd. Je kunt het parlement moeilijk de arena van de klassenstrijd noemen. De voornaamste progressieve strijd is altijd buiten het parlement geleverd. Het parlement en de verkiezingen kunnen wel een graadmeter zijn van de klassenstrijd, in het parlement kun je een bereikt resultaat vastleggen. Het is eigenlijk een plaats waar een deel van je strijd wordt gevoerd, niet het grootste maar wel een deel.

Om een paar voorbeelden te geven: Destijds met de koloniale oorlogen tegen Indonesië is het optreden van de communisten in het parlement een belangrijk tegenwicht geweest, evenals met het verhinderen van een oorlog rondom Nieuw-Guinea, waar wij een voorbehoedende rol hebben gespeeld om te verhinderen dat de zaak op de spits gedreven werd.

Het bestaan van de communistische partij oefent een belangrijke druk uit op de sociaal-demokraten. Die werken vrijwel alleen in het parlement. Mede doordat wij daar ook aanwezig zijn, kunnen we een bepaalde druk uitoefenen.

Bovendien legaliseert het deelnemen aan het parlement je partij. Fascisten zijn altijd begonnen met communisten en andere progressieve mensen uit het parlement te gooien, omdat ze hen daarmee buiten wet en recht stelden. Als je in het parlement deelneemt ben je in zekere zin erkend, en dat is van groot belang voor de arbeidersklasse. Een ander onderdeel van het werken in het parlement is het behartigen van de belangen van individuele kiezers. Mensen die op de een of andere wijze in de verdrukking komen."

Nederlandse deelneming aan bezoek delegatie WFSW aan Noord-Vietnam

Eind augustus - begin september 1969 heeft een uit vier personen bestaande delegatie van wetenschapsmensen, uitgezonden door de "World Federation of Scientific Workers" (WFSW, een communistische mantelorganisatie) een bezoek gebracht aan Noord-Vietnam. Zij had tot opdracht na te gaan wat in materieel opzicht zou kunnen worden gedaan voor het hoger onderwijs en de wetenschapsbeoefenaars **aldaar**.

Opvallend is, dat in deze kleine delegatie twee Nederlanders waren opgenomen, te weten de hoogleraren dr. [ ] en dr. M.G.J. Minnaert. Zij maakten de reis als afgevaardigden van het Nederlandse "Verbond van Wetenschappelijke Onderzoekers" (VWO).

Hierbij zij aangetekend, dat het "Verbond van Wetenschappelijke Onderzoekers", in tegenstelling tot de "World Federation of Scientific Workers", niet kan worden aangemerkt als communistische mantelorganisatie. Het VWO heeft zich wel in april 1969 opnieuw gelieerd met de WFSW, waar het in 1950 was uitgetreden op grond van destijds geldende bezwaren tegen de overwegende invloed der communisten.

Prof. [ ] is bijzonder hoogleraar in de leer der wereldgezondheidszorg aan de Rijksuniversiteit te Leiden en voorzitter van het "Medisch Comité Nederland-Vietnam".*) Prof. Minnaert was van 1937 tot 1963 hoogleraar in de sterrenkunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht en directeur van de Sterrenwacht aldaar. Hij heeft sinds 1955 deel uitgemaakt van de Nederlandse Vredesraad (welke de laatste jaren, zoals bekend, praktisch geen activiteiten meer heeft ontwikkeld).

Aangezien de "World Federation of Scientific Workers" niet de gehele reissom van f 4.000.- per persoon voor de Nederlandse deelnemers zou hebben kunnen verschaffen, heeft het "Verbond van Wetenschappelijke Onderzoekers" blijkens een bericht in zijn verenigingsorgaan aan de individuele leden in Nederland gevraagd in de reiskosten bij te dragen.

Op 10 september spraken prof. [ ] en prof. Minnaert op een bijeenkomst ter herdenking van de overleden president van Noord-Vietnam, Ho Tsji Minh, in Amsterdam georganiseerd door een comité-ad-hoc. Prof. [ ] deed daarbij een beroep op zijn gehoor het werk van het "Medisch Comité Nederland-Vietnam" te steunen. Prof. Minnaert beval een aktie aan, die twee jaar geleden door [ ] dertien Nederlandse hoogleraren is ingezet om de universiteit van Hanoi aan boeken te helpen.

---

*) Comité voor medische hulpverlening aan Noord-Vietnam, opgericht eind 1968.

HOOFDSTUK IV

ANDERE GROEPERINGS

Bijeenkomst van de "Northern League"

Op 16 augustus heeft de kleine internationale neo-fascistische groepering "Northern League", in samenwerking met de Engelse racistische groepering "Racial Preservation Society", een bijeenkomst gehouden in Brighton.

Aan deze bijeenkomst hebben naast ca. 35 Engelsen, 4 Nederlanders deelgenomen, o.w. de "secretaris-generaal" van de "Northern League", Jan KRULS.

Zoals reeds in het verleden is gemeld, beschouwt de "League" alle gekleurde rassen als inferieur en is zij anti-semitisch en anti-communistisch. Deze instelling bleek opnieuw duidelijk uit de gehouden toespraken. Vooral de Engelse sprekers - waaronder zich overigens ook leden van andere (Engelse) fascistische organisaties bevonden - bleken zeer verontrust over de immigratie van kleurlingen in Engeland en de gevaren die dit voor het blanke ras met zich mee zou brengen.

Op de bijeenkomst zijn geen belangrijke besluiten genomen. Wel werden er enkele vaagheden gedebiteerd met betrekking tot geheime contacten tussen diverse ultra-rechtse organisaties in Europa, met name ook tussen en .

"Were Di"

Op 19 juli j.l. heeft de in oktober 1968 opgerichte "Kring-Noord" van de rechts-extreme Vlaams-Nederlandse organisatie "Were Di", zich te Den Haag voor het eerst publiekelijk gemanifesteerd. Dit gebeurde middels een demonstratie voor de Belgische Ambassade onder het motto: "21 juli 1830-1969: 139 jaar Franskiljonse onderdrukking van het Zuid-Nederlandse volksdeel". De demonstratie werd een grote mislukking. Er waren meer politie-functionarissen aanwezig dan betogers (12) en de belangstelling van het publiek was nihil.

Dit deed de aanhangers van "Were Di" geenszins afzien van nieuwe activiteiten. Tijdens een van 29 t/m 31 augustus 1969 gehouden "jongerenvormingskamp" te Ermelo kondigde de leider van "Kring Noord",

, althans de volgende nieuwe acties aan :

1. het kalken van slagzinnen op ambassades e.d.;
2. straatcolportage met diverse uitgaven van "Were Di";
3. het inrichten van propagandakraampjes in Den Haag en mogelijk later ook in Amsterdam;
4. kleine betogingen, tegelijkertijd te houden in een aantal Europese hoofdsteden;
5. een korte bezetting van Baarle-Hertog.

Afgewacht dient echter te worden of er van deze plannen inderdaad iets gerealiseerd zal worden. Tenslotte beschikt "Were Di" in Nederland slechts over een 10-tal actieve leden.

Tijdens het genoemde "jongerenvormingskamp" werd o.m. gediscussieerd over het eventueel gebruik van (wapen) geweld. Enkele Vlaamse bestuursleden van "Were Di" bleken hiervan wel voorstander te zijn. Men was echter overigens zeer voorzichtig in zijn uitlatingen.

"Links Nederland"

Tijdens het op 26 en 27 april van dit jaar georganiseerde congres "Links Nederland" (zie MO 5-1969), werd besloten tot het instellen van een werkcommissie met een onbeperkt aantal leden. Deze commissie, welke tot taak kreeg de congresstukken uit te werken tot een nieuw programma voor "Links Nederland", kwam op 23 augustus j.l. voor de eerste maal in vergadering bijeen, onder voorzitterschap van de ex-CPN'er, thans lid van het PSP-partijbestuur, P. Smulders. Van de 80 geconvoceerde personen waren er ca 60 present. Hieronder bevonden zich verschillende dissidente communisten, trotskisten en SJ'ers naast een aantal PSP'ers en aanhangers van Nieuw Links.

Besloten werd tot:

1. het uitgeven van een periodiek verschijnend discussiebulletin;
2. het naar behoefte uitgeven van een bulletin, dat een overzicht zal geven van alle activiteiten van de linkse groeperingen in Nederland;
3. het instellen van een secretariaat, dat hulp kan bieden bij activiteiten zoals bedoeld onder punt 2.

Het ligt in de bedoeling dat een en ander te zijner tijd zal uitmonden in een nieuw landelijk congres. Aan de oprichting van een

nieuwe politieke partij wordt momenteel niet gedacht.

Er werd een nieuwe commissie in het leven geroepen bestaande uit ca 30 personen, terwijl de overige leden van de uit het congres in april voortgekomen werkcommissie zullen fungeren als regionale of plaatselijke contactpersonen.

Uit de nieuwe commissie werd een voorlopige werkcommissie gevormd van 10 personen. Van drie daarvan is in ieder geval bekend dat zij dissidente communisten zijn, terwijl twee anderen t.w.

en bekende figuren zijn in de trotskistische beweging.

HOOFDSTUK V

DIVERSEN

De Palestijnse guerrilla beweging

Voor een goed begrip van het ontstaan en de achtergronden van de Palestijnse guerrilla beweging is het nodig even terug te gaan tot het ontstaan van de staat Israël.

Op 29 november 1947 werd in de Verenigde Naties een resolutie aangenomen, die binnen het mandaatgebied Palestina de oprichting van zowel een Joodse als een Arabische staat eiste, die in een economische unie verenigd zouden zijn. De Arabieren wensten hiermede echter niet accoord te gaan, vasthoudend aan hun mening dat Palestina een onafscheidelijk deel van het Arabische geboorteland vormde. Zij eisten dan ook, dat slechts één Arabische staat gesticht zou worden, waarin de Joden als een minderheid zouden worden geduld. Eén dag na het aannemen van de resolutie maakte de Arabische Liga reeds een programma bekend "voor de bezetting van Palestina door legers van de lidstaten van de Liga en het gewelddadig verhinderen van de oprichting van een Joodse staat" en inderdaad vielen binnen enkele uren na de proclamatie van Israëls onafhankelijkheid (mei 1948) de Arabische legers de nieuwe Joodse staat binnen. Toen de stofwolken van de veldslag waren opgetrokken bleken honderdduizenden Palestijnse Arabieren uit de Joodse naar de Arabische gebieden te zijn getrokken. Zij werden ondergebracht in een aantal kampen in de aan Israël grenzende Arabische staten. Het zijn deze Palestijnse vluchtelingen, die na een uitzichtloos verblijf van vele jaren in de kampen en redenerend vanuit de ervaring dat de gecombineerde Arabische legers toch niet opgewassen zijn tegen de Israëlische strijdkrachten (zoals in 1948, 1956 en opnieuw in 1967 gebleken is) het recht in eigen hand hebben genomen en zijn overgegaan tot het vormen van eigen commandogroepen, met het doel Israël als staat te vernietigen en zodoende de terugkeer van de Arabieren naar hun geboortegrond mogelijk te maken.

Een handicap voor de Palestijnse bevrijdingsoorlog is het feit, dat er een gebrekkige coördinatie bestaat tussen de diverse guerrilla-organisaties. Persoonlijke rivaliteit, ruzies over de verdeling van wapens en geld worden vermengd en verward met ideologische of nationale geschillen tussen de verschillende organisaties. Het Arabische

individualisme manifesteert zich hier wel zeer duidelijk. Dit geldt met name voor de twee het meest op de voorgrond tredende organisaties "El Fatah" en het "Volksfront voor de Bevrijding van Palestina" (PFLP). Beiden willen de vernietiging van het Zionisme, de bevrijding van Palestina en de oprichting van een nieuwe democratische staat, waarin de reeds in dit gebied wonende Joden als gelijkberechtigde burgers welkom zijn. Terwijl "El Fatah" de strijd beperkt tot Israëliische militaire doelen in Palestina, heeft het Volksfront echter de klassestrijd centraal gesteld en wil het de imperialistische belangen - en in het bijzonder de Joodse exponenten daarvan - bestrijden: het ziet Israël als een vooruitgeschoven post van het kapitalisme. Daarom moeten Joodse en imperialistische belangen in de gehele wereld doelwit van actie zijn.

Dat dit geen loze kreet is, bleek onlangs bij de aanslagen op de Israëliische ambassades in Den Haag en Bonn en op het El-Al kantoor in de Belgische hoofdstad. Deze aanslagen werden gepleegd door leden van de speciale jeugd-brigade van de PFLP. Ook eerder uitgevoerde aanslagen op vliegtuigen van de Israëliische luchtvaartmaatschappij El-Al en de recente kaping van een Amerikaans lijntoestel, dat werd gedwongen in Syrië te landen, werden door leden van de PFLP uitgevoerd.

Een interessant punt is de houding van de Sowjet-Unie. Aangezien Moskou op het standpunt staat dat er een vreedzame oplossing voor het Israëliisch/Arabische geschil moet worden gevonden, kan zij moeilijk steun verlenen aan de Palestijnse guerrilla-organisaties, die immers iedere overeenkomst met Israël afwijzen en slechts de vernietiging van de Joodse staat wensen. Ook vrezen de Russen - en niet ten onrechte - dat de guerrilla's niet alleen Israël, maar ook bepaalde bevriende Arabische regeringen bedreigen en daarmee de invloed van de Sowjet-Unie op deze regeringen. Deze situatie geeft de Chinezen de mogelijkheid hun Russische rivalen af te schilderen als imperialisten, die in het Midden-Oosten samenwerken met de Amerikanen, teneinde het imperialistische bruggehoofd Israël te handhaven. Nu de Sowjet-Unie dus geen daadwerkelijke steun aan de commando's kan en wil geven, zullen de Chinezen zeker trachten dit vacuum op te vullen, teneinde hun invloed in de Arabische wereld uit te breiden.

Van de vele (ca 30) guerrilla-organisaties mogen de volgende vijf wel als de belangrijkste worden aangemerkt:

EL FATAH (met de militaire vleugel EL ASSIFA)

Deze organisatie is op een eigenaardige wijze aan haar naam gekomen. De oorspronkelijke naam was "Harakat al Tahrir al-Falastin" = Palestijnse Bevrijdingsbeweging. De beginletters HaTaF vormen het Arabische woord voor dood. Deze letters omgedraaid tot Fatah vormen het woord overwinning. Leider van deze organisatie is Yasser ARAFAT. De sterkte wordt geschat op 2500 man.

El Fatah is opgericht medio 1962. Het streeft naar een militaire oplossing van het Palestijnse probleem. Hoewel er nauwe connecties zijn met verschillende Arabische staten verklaart het onafhankelijk en niet-politiek gebonden te zijn. Naar verluidt zouden in 1967 een aantal El Fatah-commando's een guerrilla-training hebben ontvangen in communistisch China.

PALESTINE LIBERATION ORGANISATION (PLO)

De PLO *) is voortgekomen uit het Arab Higher Committee, opgericht in 1936 onder leiding van de Mufti van Jerusalem. De PLO is haar activiteiten begonnen na de eerste Arabische topconferentie in mei 1964. De militaire vleugel is genaamd de Palestine Liberation Army (PLA), terwijl de sabotage-eenheid de naam draagt van Popular Liberation Forces (PLF). De leider van El Fatah, ARAFAT, is sinds februari 1969 tevens voorzitter van het uitvoerend comité van de PLO. De sterkte wordt geschat op ruim 2000 man. Naar verluidt heeft de PLO begin 1965 een delegatie naar Peking gezonden, terwijl ook steun in de Sowjet-Unie is gezocht.

POPULAR FRONT FOR THE LIBERATION OF PALESTINE (PFLP)

De PFLP is opgericht in november 1967 onder leiding van George HABBASH. Zij heeft een socialistische signatuur. Haar sterkte wordt geschat op 900 man. Zoals gezegd valt de PFLP in tegenstelling met El Fatah ook civiele doelen aan. De bomaanslagen op een busstation in Tel Aviv en op een supermarkt in Jerusalem moeten op rekening van deze organisatie worden geschreven, evenals de recente bomaanslagen op Israëlische objecten te Den Haag, Bonn en Brussel.

---

*) In de literatuur en de pers worden de Palestijnse organisaties vaak met hun Engelse benamingen of afkortingen daarvan aangeduid.

POPULAR DEMOCRATIC FRONT FOR THE LIBERATION OF PALESTINE (PDFLP)

Begin 1969 heeft deze groepering zich onder leiding van van de PFLP afgescheiden. De marxistisch-leninistische PDFLP bepleit de revolutie voor de gehele Arabische wereld, waarbij dan gelijktijdig het Palestijnse probleem zou worden opgelost. Het ledenaantal wordt geschat op 150.

AL - SA'IQA

Het is niet bekend wanneer deze organisatie is opgericht. Zij wordt geleid en gefinancierd door de Syrische BA'ATH partij. Een van de leiders is . De sterkte wordt geschat op 250 man. De guerrilla-activiteiten van deze organisatie tegen Israëliische militaire doelen vinden hoofdzakelijk plaats vanuit Libanon, maar ook wel vanuit Jordanië.

In april van dit jaar hebben de Arabieren een Palestine Armed Struggle Command (PASC) gevormd met het doel de militaire acties tegen Israël zoveel mogelijk te coördineren. EL FATAH, PLO, PDFLP en AL SA'IQA verlenen hun medewerking aan deze PASC.

Palestina Comité

Op 13 mei van dit jaar hebben een aantal personen, hoofdzakelijk afkomstig uit kringen van de PSP, PPR, SJALOOM en PAX CHRISTI, een comité van solidariteit met de Palestijnse vluchtelingen opgericht. Het initiatief daartoe ging uit van de bekende dissidente communist, stakingsleider (februaristaking 1941!) maar vooral door zijn demonstraties tegen het Amerikaanse optreden in Vietnam bekend geworden .

Het Palestina Comité, dat wordt gesteund door de heer , honorair consul van Koeweit in ons land, zegt nadrukkelijk "iedere vorm van discriminatie te verwerpen, maar ook iedere mentaliteit welke met minachting voorbijgaat aan de mensenrechten". Dit laatste slaat uiteraard op de Israëliische afwijzing van de rechten van de vluchtelingen op terugkeer. Het comité, dat zegt niet de pretentie te hebben een totale oplossing te weten voor de Palestijnse kwestie, wil door het verschaffen van nadere informatie een bijdrage leveren tot het bevorderen van de vrede in het Midden-Oosten. Daartoe heeft een delegatie van 9 personen onder leiding van en pater (voorzitter PPR, afd. Amsterdam) en vergezeld door

eerder genoemde , in juli j.l. op uitnodiging van de Arabische Liga een reis van drie weken door Egypte, Jordanië, Syrië en Libanon gemaakt. Het Nederlandse gezelschap ontmoette o.m. de Egyptische minister van buitenlandse zaken, koning Hoessein en leiders van verschillende Palestijnse guerrilla-organisaties. Ook werden besprekingen gevoerd met leden van de Syrische BA'ATH partij en werd een bezoek gebracht aan een aantal vluchtelingenkampen. Bij aankomst in Nederland bleken de leden van de delegatie tot de conclusie te zijn gekomen - en iets anders werd ook niet verwacht - dat "een duurzame vrede in het Midden-Oosten onmogelijk is, zolang de Palestijnse vluchtelingen het recht op terugkeer naar hun haardsteden wordt ontnomen en het recht om daarna hun democratische rechten weer uit te oefenen".

DE RUSSISCHE EMIGRANTEN IN NEDERLAND

Algemeen

Tot de Russische emigranten in Nederland behoren - naar Sowjetmaatstaven - de volgende groepen van personen:

- a. Een kleine groep (+ 75 personen) wit-Russen, grotendeels behorend tot de oude Russische adel, die voornamelijk om politieke redenen na de oktoberrevolutie in 1917 hun vaderland zijn ontvlucht;
- b. De na 1945 uit alle lagen der bevolking afkomstige Russische vrouwen en hun Nederlandse echtgenoten, die elkaar veelal gedurende de oorlog in Duitsland hebben leren kennen. Deze groep bestaat uit ongeveer 5400, verspreid in Nederland wonende personen, met een belangrijke kern in Zuid-Limburg en verder agglomeraties in de grote steden;
- c. De kinderen uit groep b), de zg. "2e generatie", die langzamerhand de volwassenheid naderen.

Deze groepen - als regel aangeduid als de Russische kolonie (RUSKOL) - en met name de hierboven onder b. en c. genoemden, hebben steeds de bijzondere aandacht gehad van het moederland, de Sowjet-Unie.

"Comité voor terugkeer naar het Vaderland"

Direct na de bevrijding werd er door de Russen, eerst in het Zuiden van ons land, later in Den Haag, een z.g. Repatriëringscommissie geïnstalleerd, welke commissie tot taak had het registreren van alle hier te lande verblijvende Russische onderdanen en na te gaan wie voor terugkeer naar de S.U. interesse hadden.

Aan alle bij deze Commissie geregistreerde personen werd een enquêteformulier toegezonden, dat ingevuld werd terugverlangd. Het "nagaan wie interesse hadden voor terugkeer naar de S.U." bleek in feite te bestaan uit het onder druk zetten van Russische onderdanen om, desnoods met achterlating van (de Nederlandse) man en eventuele kinderen, naar de Sowjet-Unie terug te keren. Er zijn uit deze naoorlogse jaren gevallen bekend van chantage, dwang en zelfs ontvoeringspraktijken.

De Repatriëringscommissie stond onder supervisie van het in Oost-Berlijn gevestigde "Comité voor terugkeer naar het Vaderland", onder leiding van de Russische Generaal . Het Comité gaf, ter ondersteuning en propagering van zijn repatriëringspolitiek, het nog heden ten dage bestaande blad "Golos Rodini" uit, welk blad regelmatig naar de geregistreerde onderdanen in het buitenland wordt gestuurd. De krachtige pogingen van het Comité om Russische landgenoten te bewegen terug te keren naar hun Vaderland, hadden tot gevolg, dat + 225 personen zich in de S.U. vestigden. In 1968 bleken er van dit aantal + 160 personen weer naar Nederland te zijn teruggekeerd, wegens de in Rusland opgedane, minder prettige ervaringen.

Aangezien de propaganda van het Comité niet het gewenste resultaat had, werd van 1957 af een nieuwe weg ingeslagen. Letterlijk werd gezegd:

"dat het niet in het belang van de Sowjet-Unie zou zijn, dat alle goede Russische patriotten uit den vreemde naar het Vaderland terugkeren. In het land waar zij verblijven kunnen zij, als goede patriotten, van onschatbare betekenis zijn voor hun Vaderland. Dit Vaderland kunnen zij beter dan thuis verdedigen en tegen kwaadsprekerij in bescherming nemen."

"Sowjet Comité voor Culturele Betrekkingen met landgenoten in het Buitenland"

Op een in juni 1963 te Praag gehouden vergadering van de redactiestaf van het internationale communistische blad "Vraagstukken van Vrede en Socialisme", bijgewoond door vertegenwoordigers van alle Oosteuropese staten, werd besloten in al deze landen organisaties in het leven te roepen, welke - onder leiding van de buitenlandse afdeling van het Centraal Comité van de Partij en in samenwerking met o.m. de diplomatieke missies in het buitenland - belast zouden worden met de bevordering van de culturele contacten met de emigranten.

Dit besluit, voortgevloeid uit de in 1957 nieuw ingeslagen weg, leidde in de S.U. tot de oprichting in juli 1963 van het "Sowjet Comité voor Culturele Betrekkingen met Landgenoten in het Buitenland". De leiding berustte bij Generaal , die in + 1965 werd opgevolgd door . Zoals uit de naam reeds blijkt, stelt deze organisatie zich ten doel de culturele banden met de geëxpatrieerde Russen en Russinnen op alle manieren te verstevigen. Naar het Westen overgelopen medewerkers van Sowjetrus-sische inlichtingendiensten bevestigden het vermoeden, gegrond op

ervaringen met soortgelijke organisaties, dat het Comité in feite een affiliatie van deze inlichtingendiensten is.

Het Russische Consulaat hier te lande en de RUSKOL

Als uitvloeisel van het hierboven aangehaalde besluit heeft met name het Russische Consulaat zich van 1963 af intensief toegelegd op het verstevigen van de banden met in Nederland vertoevende Russische emigranten. De Sowjetrussische Consuls - over het algemeen medewerkers van Sowjetrussische Inlichtingendiensten - drongen er bij de emigranten sterk op aan in diverse steden in Nederland zg. vrouwenclubs op te richten. Overeenkomstig de verlangens van het Comité te Moskou lag het in de bedoeling, dat de op te richten verenigingen zelf een aantal zaken zouden behartigen die de culturele affiniteit met de Sowjet-Unie kunnen bevestigen en bevorderen, zoals: het beleggen van bijeenkomsten, het oprichten van zang- en dansverenigingen en bibliotheken en het organiseren van cursussen in de Russische taal.

Een en ander resulteerde in de oprichting van een aantal Russische vrouwenverenigingen in Maastricht, Heerlen, Rotterdam, Den Haag, Amsterdam, Groningen en Dordrecht, terwijl het Consulaat, daarbij geholpen door enige pro-Sowjetgezinde Ruskolvrouwen, reeds enige tijd doende is om te komen tot de oprichting van verenigingen in Eindhoven en Reuver (Midden-Limburg).

In wezen verschaffen de verenigingen de Sowjets een middel om, door middel van het Consulaat, doelmatiger contrôle uit te kunnen oefenen op de hier te lande verblijvende landgenoten, teneinde:

- a. penetratie en/of beïnvloeding in anti-Sowjet-zin door westelijke inlichtingendiensten en andere organisaties te kunnen onderkennen of verhinderen;
- b. medewerk(st)ers te vinden voor eigen offensieve inlichtingentaken.

Dat men ten deze aandacht schenkt aan de RUSKOL blijkt o.m. uit het feit, dat voor familiebezoek naar de S.U. reizende vrouwen veelal op het plaatselijk militiakantoor aan een, het karakter van een verhoor dragend, gesprek worden onderworpen. Behalve persoonlijke omstandigheden worden daarbij ook eventueel voor de Sowjetrussische inlichtingendiensten van belang zijnde zaken in de woon- en/of werk-omgeving van betrokkene aan de orde gesteld.

Het visumbeleid

Een belangrijk wapen - tevens middel om druk uit te kunnen oefenen - in handen van het Sowjetrussische Consulaat is het voor een bezoek aan de S.U. door de Sowjet instanties te verlenen inreisvisum, waarvoor het Consulaat zijn bemiddeling moet verlenen. Voor Ruskolledenen van Sowjetrussische afkomst geldt bovendien dat zij in het bezit dienen te zijn van een Russisch paspoort, dat in deze gevallen door het Consulaat wordt uitgegeven. In dit verband dient nog vermeld te worden, dat deze vrouwen door hun huwelijk de Nederlandse nationaliteit hebben verkregen. Voor de Russische autoriteiten blijven zij echter Russische, zodat deze vrouwen een dubbele nationaliteit bezitten en derhalve, wanneer zij (familie-) reizen naar de Sowjet-Unie maken, in het bezit zijn van twee paspoorten.

Voor het verkrijgen van het paspoort is de invulling vereist van een bijzonder uitvoerige vragenlijst m.b.t. levensloop, familie- en werkomsandigheden.

Herhaalde malen is reeds gebleken, dat het al dan niet verkrijgen van het door de meeste vrouwen fel begeerde visum afhankelijk wordt gesteld van medewerking en deelname aan verenigingsactiviteiten, c.q. van hun pro-Sowjetgezindheid. Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat vele vrouwen zich pro-communistisch voordoen zonder het te zijn. In de Ruskol is slechts een kleine kern te vinden van overtuigde pro-communistische vrouwen, die, met behulp van het Consulaat, de sleutelposten in de diverse verenigingen bezetten. Deze vrouwen hebben doorgaans geen moeite met het verkrijgen van een visum. Bovendien worden uit deze groep elk jaar enige vrouwen uitgekozen om, op uitnodiging en op kosten van het Comité, een gratis reis naar de Sowjet-Unie te maken. In het algemeen kan gesteld worden, dat de vrouwen die de bijeenkomsten van de Ruskolverenigingen bijwonen, behoren tot diegenen die min of meer geregeld familieleden in de S.U. willen bezoeken en derhalve, voor wat het visum betreft, afhankelijk zijn van het Consulaat. Het verband lidmaatschap vrouwenclub - familiebezoek aan de S.U. wordt o.m. gedemonstreerd door het feit, dat vaak op de onderhavige bijeenkomsten de aanwezige Consuls, vooral in Heerlen en Maastricht, inlichtingen verstrekken over de reismogelijkheden naar de S.U. en de daartoe benodigde formulieren verstrekken. Het verlenen van een uitreisvisum aan Russen, die een bezoek willen brengen aan hun in Nederland wonende familieleden, wordt eveneens afhankelijk gesteld van de activiteiten c.q. gezindheid van die emigranten.

Een dergelijk visum wordt dan ook vaak zonder opgaaf van redenen geweigerd. Overigens is wel gebleken, dat sommige van deze bezoekers niet alleen naar Nederland komen teneinde hun familie te zien, maar onder dekmantel van familiebezoek met een opdracht van de Sowjetrussische inlichtingendiensten zijn gestuurd.

De z.g. "2e Generatie"

De Sowjetbelangstelling beperkt zich echter niet tot de emigranten zelve, maar strekt zich uit tot de uit de Russisch-Nederlandse huwelijken geboren kinderen. In een samenspel Comité-Consulaat-Ouders tracht men deze kinderen reeds vroegtijdig in de eigen invloedssfeer te brengen, een verschijnsel, dat zich eveneens in andere landen manifesteert.

Sedert 1960 gaan er jaarlijks 5 à 6 kinderen uit de Ruskol in de zomermaanden naar een "pionierskamp" op de Krim. Het eerdergenoemde "Sowjet Comité voor culturele betrekkingen met landgenoten in het buitenland" organiseert deze reizen. Deze kinderen worden door de pro-Sowjetvrouwen zelf geselecteerd, meestal uit hun eigen kring. De kinderen worden door één van deze vrouwen - aangewezen door het Consulaat - naar het kamp vergezeld. Tijdens dit kamp, waaraan kinderen uit diverse landen deelnemen, wordt - uiteraard - druk propaganda gemaakt voor de S.U.

Ook bestaat de mogelijkheid voor Ruskolouders om hun kinderen, na voltooiing van hun middelbare schoolopleiding, kosteloos in de S.U. verder te laten studeren aan de Universiteit van Moskou. Verschillende van deze jongeren hebben reeds hun studie aldaar beëindigd en zijn, soms gehuwd met een Russische partner, in Nederland teruggekeerd.

Het is niet te verwonderen dat de Sowjetrussische inlichtingendiensten met name voor deze kinderen grote belangstelling tonen. Immers deze krijgen - in tegenstelling tot hun ouders, die veelal slechts een geringe schoolopleiding hebben genoten en een daarmee overeenkomende, eenvoudige functie bekleden - in het algemeen een goede schoolopleiding en zullen mogelijk later in belangrijke functies tewerkgesteld worden. Sowjetspionnen als _____ en _____ - om een paar namen te noemen - werden eveneens uit emigrantenhuwelijken geboren. (_____ was de zoon van een Indiaanse halfbloed en een Finse moeder. In 1931 ging hij met zijn moeder vanuit Canada naar de Sowjet-Unie).

Conclusie

Hoewel de Ruskol niet direct gezien kan worden als een "broei-
nest van subversieve activiteiten" verdient ze toch zeker de aan-
dacht. Het feit, dat de Sowjetinstanties zich intensief met deze emi-
granten bezighouden en de wetenschap, dat er een overmatige belang-
stelling bestaat voor de z.g. 2e generatie, zijn redenen genoeg om
een en ander nauwlettend in het oog te houden.

Bovendien speelt bij dit alles nog een rol, dat de grootste
groep emigranten woonachtig is in Zuid-Limburg, waar sinds 1966 het
NATO-stafkwartier van AFCENT gevestigd is. Het is opgevallen dat de
Consuls, sinds deze vestiging, de Ruskolvergaderingen en -bijeenkomsten
in Zuid-Limburg vaker bijwonen, zulks ten koste van de andere Ruskol-
verenigingen.